Выходать у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10

Письма приймають ся лишь франкований.

Рекламаціи неопечатаний вôльний ôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:

на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 108. | Нинѣ: Завтра: | гр. ж. | Вознес. Хр. Пахомія В. п. | рим. к. | Вознесен. Іоана П. | Четверъ 14 (26) мая 1892. | Всходъ сонця 4 г. 11 м.; заходъ 7 г. 25 м. Баром. 766 терм. + 19·0° + 11·0°. | Рôкъ II.

Нещасливй выпадки по робôтняхъ и варстатахъ.

По великихъ фабрикахъ и варстатахъ, де робить ся переважно машинами, дуже трудно устерегти ся робôтникови якоись нещасливои пригоды, якогось калѣцтва або й смерти хочь бы навѣть позаводжено и всякй можливй мѣры осторожности. Часомъ сама лишь неосторожнôсть, байдужнôсть робôтника тому виновати, що вôнъ стане калѣкою або й стратить житє. У насъ однакожь такихъ великихъ фабрикъ не богато, переважно лишь варстаты и робôтнѣ а однакожь нещасливыхъ пригодъ бував по нихъ богато. Изъ справозданя инспектора промыслового показуе ся, що въ минувшôмъ роцѣ було такихъ пригодъ ажь 470 а зъ тыхъ 40 закôнчило ся смертію. То були однакожь лишь тй пригоды, котрй дôйшли до вѣдомости инспектора а при нашôй недбалости и байдужности можна на певно числити, що ихъ було въ двое або й въ трое тôлько.

Найбôльше нещасливыхъ пригодъ припадае на промыслъ деревный, бо ажь 158, а зъ тыхъ закôнчило ся 11 смертію. Пôсля справозданя инспектора головна вина спадае на предприемцѣвъ. Въ однôй лишь львôвскôй фабрицѣ столярскôй, де працюе 30 робôтникôвъ при машинахъ, було до року ажь 11 выпадкôвъ тяжкого покалѣченя! Причиною такихъ выпадкôвъ бувае завсѣгды або хибнôсть средствъ забезпечаючихъ або таки и цѣлковитый ихъ бракъ. — Въ другôмъ рядѣ за симъ промысломъ иде промыслъ метальный. Тутъ було 96 нещасливыхъ выпадкôвъ, а 2 зъ нихъ закôнчились смертію. — Въ промыслѣ будôвельнôмъ було 64 выпадкôвъ, а 8 смертельныхъ; при выробахъ средствъ поживы 54 выпадкôвъ а 5 смертельныхъ; въ промыслѣ хемічнôмъ 19 выпадкôвъ, 3 смертельнй; въ ломахъ каменя 29 выпадкôвъ а 8 смертельныхъ.

Нещасливй выпадки а навѣть смертельнй бувають и въ инпшихъ галузяхъ промыслу якъ н. пр. у ковалѣвъ, слюсарѣвъ, въ малыхъ броварахъ, въ фабрикахъ воды содовои, у коминярѣвъ и канальникôвъ и въ другôмъ дрôбнôмъ промыслѣ, котрого предприемцѣ не обовязанй забезпечувати робôтникôвъ. Предприемцѣ тартакôвъ неубезпечають робôтникôвъ, занятыхъ по лѣсахъ при рубаню дерева, хочь тамъ дуже часто бувають нещаслив̂й выпадки. Найбôльше такихъ выпадкôвъ було минувшого року въ окрузѣ долиньскôмъ, де властитель тамошныхъ тартакôвъ зъ цѣлымъ упоромъ противить ся убезпеченю своихъ робôтникôвъ. Въ фабрикахъ сѣрничкôвъ стають ся робôтники въ наслѣдокъ вôддыханя выпарами фосфору зовсѣмъ нездôбными до працѣ. Въ тыхъ фабрикахъ уживають ся до роботы навѣть нелѣтнй хлопцѣ и дѣвчата, черезъ що они западають на невылѣчимй недуги и стають ся калѣками на цѣле житє. Инспекторъ промысловый пôдноситъ, що законъ повиненъ бы увзглядняти и такихъ робôтникôвъ, що хочь не стають калѣками черезъ якійсь наглый выпадокъ, але по довшôмъ часѣ стають ся нездôбными до працѣ.

До ситуаціѣ въ Чехахъ.

Мы вже доносили коротко, що Старочехи ухвалили оногды на зборахъ въ Празѣ старати ся о то, щобы помирити ся зъ Молодочехами. Зборы тй не були публичнй; явились на нихъ лишь члены клюбу мѣщаньского и запрошенй гостѣ, а всежь таки участникôвъ збору зôбрало ся на нихъ около 300 осôбъ. На зборахъ тыхъ выступивъ яко першій бесѣдникъ бурмістръ Шольцъ, посолъ до ческого сойму, и въ довшôй бесѣдѣ представивъ цѣлу теперѣшну ситуацію въ Чехахъ.

Дръ Шольцъ представивъ насамперѣдъ упадокъ старочеекои партіѣ а вôдтакъ зазначивъ, що до упадку сего причинилась зъ однои стороны недостача орґанізаціѣ въ партіи а вôдтакъ и аґітація Молодочехôвъ; немала вина за то спадае такожь и на правительство. Якъ бы то дѣялось въ Анґліи, казавъ Шольцъ, то не значила бы та змѣна нѣчого; але ческій народъ не єсть паномъ своеи мошонки, не єсть паномъ свого меча, вôнъ мусить оглядати ся на союзникôвъ. Старочеська партія зробила, що могла; Молодочехи суть теперь изольованй, навѣть въ справахъ економічныхъ Нинѣ выголошують Молодочехи острй бесѣды, такй бесѣды, якй въ инпшихъ краяхъ выголошують ся лишь тогды, коли мае выбухнути якась ворохобня. Але що поможуть такй бесѣды, коли имъ не можна надати ваги? Послѣдна карта, якою заграли Молодочехи, то було поставленє міністра справедливости въ станъ обжалованя. И мы, казавъ бесѣдникъ, маемо на цѣли ческе право державне; але коли мы его давнѣйше не могли добити ся, то тымъ менше добють ся его Молодочехи теперь. Мы побѣдили цѣсаря Зиґмунта не одушевленємъ, але розважною тактикою. Порозумѣнє зъ Молодочехами було бы можливе, але у Молодочехôвъ нема доброи волѣ, нема пошанованя для чужого переконя, нема братнои любови. Не треба говорити о болячкахъ. Ситуація стала дуже критична. Кабінетъ ґр. Таффого, хочь не конче бувъ для насъ прихильный, але все таки вôнъ насъ потребувавъ, теперь не потребуе оглядати ся на насъ. Зъ вôдси то пôшло, що заказано обходити тор-

---

1

Надзиратель морскои лѣхтарнѣ.

Оповѣдане Рудольфа Шмідта.

Подаючи тутъ оповѣдане одного изъ найперпшихъ сучасныхъ писателѣвъ даньскихъ, думаемо, не вôдъ рѣчи буде, коли скажемо хочь кôлька слôвъ про автора сего оповѣданя. Рудольфъ Шмідтъ родивъ ся 25 липня 1836 р. и въ разу служивъ помôчникомъ въ книгарни (1851—1858). Въ сѣмъ часѣ написавъ вôнъ яко 17-лѣтный молодець одноактову драму: „Фріцъ въ своѣмъ таборѣ“, котра звернула увагу на молодого писателя и була въ 1855 р. представлена въ театрѣ. Шмідтъ выслугуючись въ книгарни, учивъ ся при тôмъ пильно, читавъ богато, а для доповненя науки поступивъ въ 1861 р. на університетъ и ставъ опôсля писати поезіи, драмы, науковй розправы и оповѣданя. Найлѣпша его драма єсть „Перемѣненый король“, котра була кôльканацять разôвъ выставлена въ королевскôмъ театрѣ въ Копенгазѣ. Якъ всюды нинѣ, такъ и въ Даніѣ роздѣлились писателѣ на два таборы: однй, консерватисты, держать ся давного способу писаня; другй, реалісты, хотять, щобы красна література не идеалізувала безъ мѣры людске житє и не представляла его невѣрно, лишь такъ, якъ оно єсть дѣйстно, реально. Декотрй въ реалістичныхъ писателѣвъ, особливо францускй, пôшли однако за далеко, бо не перебираючи нѣ въ предметѣ, нѣ въ словахъ и формѣ, стали вытягати якъ найпоганѣйшй черты зъ людского житя; при тôмъ однакожь мали то доброго, що попавши самй въ крайнôсть, выдобули зъ крайности консервативныхъ писателѣвъ. Шмідтъ належить до консервативного табору даньскихъ писателѣвъ, але его творы мають и всѣ добрй прикметы реалістичнои школы. Вôнъ представляе людей, мѣсця и сцены зовсѣмъ вѣрно, такими, якими они суть въ дѣйстности. Спосôбъ его писаня будуть читателѣ мати нагоду пôзнати въ слѣдуючôмъ оповѣданю.

— Чи таки конче хочете на журъ розъѣздити воду, що вже зновъ выбираетесь на море? — сказавъ капітанъ, та штильгукаючи, сходивъ въ долину по мостѣ, а за нимъ ишовъ его невôдлучный товаришъ, сорокатый псиско Якъ разъ въ ту хвилю наставивъ бувъ менѣ Лярсъ Сендерсковъ свою обгорѣлу лабу, абы менѣ помогти вєсти до лодки.

По правдѣ сказавши, менѣ таки захотѣлось було ще передъ моимъ вôдъѣздомъ погуляти собѣ впослѣдне по яснôмъ якъ сонце фіордѣ.[1]) Капітанъ, старый мореплавець, не любивъ того, щобы плавати по водѣ, отъ лишь длятого, щобы собѣ поплавати. Я то знавъ дуже добре вже на передъ, а теперь сказавъ вôнъ менѣ то таки добре на розумъ.

— Коли хтось выбирае ся на море, то повиненъ мати й якусь певну цѣль, — говоривъ старый чоловѣчокъ дальше, закинувши своимъ звычаемъ коротку праву ногу на грубу тростинову палицю. — Чи якъ кажешь, Лярсъ?

Лярсъ поравъ ся якъ разъ на суднѣ, розпускаючи вѣтрила. Вôнъ таки зовсѣмъ охотно взявъ двѣ короны, котрй я заплативъ ему за дорогу; а всежь таки я черезъ цѣлый часъ видѣвъ то добре по нѣмъ, що вôнъ тои самои думки, що й капітанъ. Лярсъ знавъ добре, що то вже послѣдный разъ, то й знайшовъ собѣ нагоду высказати свою гадку, хочь бы й не такъ, якъ бы то ему хотѣлось

— Паничь каже, що ѣзда пѣлею сама для себе, — вôдозвавъ ся вôнъ на то такимъ голосомъ, зъ котрого можна було спôзнати, що вôнъ собѣ глузуе.

— То вже не на мôй простый розумъ! — сказавъ на то капітанъ. — А ось брысько знае, чого пускае ся на воду. На! Шукай брысю!

Брысь дививъ ся, що ему ажь очи свѣтили ся, та кивавъ хвостомъ, коли капітанъ пôдôймавъ зъ землѣ кусень якогось дерева. Ледви що вôнъ кинувъ его у воду, якъ вже псиско и собѣ за нимъ кинувъ ся та якъ той, що умѣе добре плысти, горнувъ вправно пôдъ собою зеленаву воду.

[1]) Вузкй а довгй заливы о скалистыхъ а высокихъ и стрôмкихъ берегахъ въ Даніи и Скандинавіи.

жество Коменского, що міністерство справедливости выдало таке розпоряджене, що въ прагскôмъ маґістратѣ не хотять дозволити ческого языка урядового. Теперь однакожь выбила послѣдна година а не задовго буде могло правительство почислити своихъ прихильниковъ на пальцяхъ. Задачею ческихъ выборцѣвъ есть стремѣти до спôльнои цѣли, до ческого права державного на законнôй дорозѣ и не пускати ся на похилу дорогу, по котрôй поступає молодоческа партія.

Опôсля промавлявъ репрезентантъ Малои страни въ Празѣ, Дітріхъ, и говоривъ по нѣмецки та зазначивъ, що вôнъ бувъ завсѣгды и есть за згодою зъ Нѣмцями, але не за такою, якъ ее хотять Нѣмцѣ; на таку Чехи нѣколи не пристануть. На его поглядъ сполучене обохъ ческихъ партій есть конче потрѣбне, а вôдъ рôвноправности Чехи нѣколи не вôдступлять, бо инакше арт. 19 осн. зак. бувъ бы лишь пустою фразою. Вôдтакъ промавляло ще трохъ бесѣдниковъ, котрі пôдносили заслуги дра Ріґера. Остаточно ухвалено резолюцію стремѣти до помиреня зъ Молодочехами, але нѣколи не пôддати ся сѣй партіи. Въ сѣй послѣднôй ухвалѣ лежить якъ разъ и слаба сторона резолюціѣ. Молодочехи не хотять нѣчого и чути о староческôй партіи, они хотять щобы та партія имъ безусловно пôддала ся, а въ ческôмъ народѣ наставъ зъ того такій роздоръ, котрый хиба ажь по многихъ лѣтахъ дасть ся залагодити.

Рада державна.

На вчерашнôмъ засѣданю Палаты пословъ промавлявъ противъ валюты пос. Пайвіртъ въ дуже довгôй бесѣдѣ и выказувавъ шкоды, які могло бы принести державѣ заведене золотои валюты. Бесѣда его зробила такъ волике враженє, що кажуть, колибъ такъ вчера было прийшло до голосованя, то Палата була бы вôдкинула предложене правительства. — Пос. Кайцль заявивъ именемъ Молодочеховъ, що они будуть голосувати противъ проекту, бо его принятє значило бы вотумъ довѣря для правительства. — Опôсля промавлявъ такожь міністеръ фінансôвъ дръ Штайнбахъ въ оборонѣ проекту и заявивъ, що есть особисто за пôдвôйною валютою та що правительство не має намѣреня стягати ноты въ замѣну за золото.

Палата панôвъ ухвалила въ суботу законъ о стабілізаціи окружныхъ инспекторôвъ школьныхъ въ Галичинѣ.

Переглядъ політичный.

Нинѣ веде ся дальша дебата надъ проектами валютовыми, котрі передадуть ся комісіи зъ 48 членôвъ а комісія розпôчне наради въ пятницю. Завтра и въ пятницю не буде засѣданъ Палаты пословъ.

Въ Будапештѣ вôдбувъ ся поединокъ межи бар. Ачельомъ а властителемъ большои посѣлости Каршаемъ (жидомъ), зъ тои причины, що Ачель вычеркнувъ Каршая зъ лісты тыхъ, що мають брати участь въ бандеріи пôдчасъ торжества коронаційного. Каршай раненый смертельно.

Зъ Берлина доносять, що командантъ головнои кватиры царскои ґен. Ріхтеръ, прибувъ въ якъ найбольшôмъ инкоґніто до Берлина и замешкавъ тамъ въ россійскôй амбасадѣ. Колибъ се була дѣйстна правда, то можна бы догадувати ся, що царь по торжествахъ въ Копенгазѣ все таки приѣде до Берлина.

Новинки.

Львôвъ дня 25 Мая.

— **Громадѣ Ґонтова**, въ повѣтѣ брôдскôмъ, удѣливъ Е. Вел. Цѣсарь 50 зр. запомоги на докôнчене будовы каплицѣ.

— **Е. Цѣс. и Кор. Высокôсть, Найд. Архікнязь Альбрехтъ** прибувъ вчера передъ полуднемъ зъ Равы рускои приватнымъ поводомъ до Львова и замешкавъ въ готели Жоржа. Въ товариствѣ Е. Цѣс. и Кор. Высокости прибули: баронъ Бекъ, шефъ ґен. штабу, ґенералъ Шенайхъ, полковникъ Потіорекъ и майоръ ґр. Бреда. Въ готели Жоржа повитали Е. Цѣс. и Кор. Высокôсть: Е. Ексц. П. Намѣстникъ ґр. Бадені, Е. Ексц. Маршалокъ краевый кн. Санґушко, кн. Людвикъ Віндішгрецъ, командантъ корпуса, ґенералъ Авґустъ Темпісъ, комендантъ пляцу, и богато иншихъ высшихъ офіцирôвъ. О год. 12-ôй вôдбуло ся у Найдост. Архікнязя Леопольда Сальватора снѣдане, на котрôмъ кромѣ Найдост. Архікнязя Сальватора и Архікнягинѣ Бляньки були присутні: Е. Цѣс. и Кор. Высокôсть Архікнязь Альбрехтъ, дама Двору ґр. Пуппі, Е. Ексц. Намѣстникъ ґр. Бадені, Е. Ексц. Маршалокъ краевый кн. Санґушко, командантъ корпуса кн. Віндішґрецъ, шефъ ґенер. штабу Фридрихъ баронъ Бекъ, ґенералъ-поручникъ Фішеръ, ґенералъ-майоръ Шенайхъ, полковники: Людвикъ Фішеръ-Кольбрі и Оскаръ Потіорекъ, майоръ ґр. Бреда, майоръ Кароль баронъ Ляцаріні и рітмайстеръ Наполеонъ Краль. О год. 7-ой вечеромъ вôдбувъ ся у Е. Ексц. П. Намѣстника обѣдъ въ честь Е. Цѣс. и Кор. Высокости Найд. Архікнязя Албрехта.

— **Загальні зборы читальнѣ** въ Тяпчу коло Болехова вôдбули ся дня 15 мая, въ хатѣ селянина Стефана Гôрного, котрый вôдступає хату для читальнѣ даромъ. Членôвъ числить читальня 40, до нового выдѣлу выбрано: о. Ив. Бирчака, на предсѣдателя; Вас. Диндина заступникомъ предсѣдателя; Мат. Матвѣва касіеромъ, а Стеф. Павлишиного секретаремъ.

— **Зъѣздъ товаришôвъ школьныхъ.** Бувші ученики ґімназіѣ бережаньскои, що въ 1872 р. здавали тамъ испытъ зрѣлости, уладжують на день 18 липня с. р. зъѣздъ товарискій въ Бережанахъ. Товаришѣ, котрі бы не дôстали повѣдомленя задля хибнои адресы, нехай зголосять ся до о. Евгеня Гузара, катихита при выдѣловôй школѣ у Львовѣ, ул. Длуґоша ч. 17.

— **Примѣрный дѣдичъ.** Властитель села Сороцка, ґр. Мих. Баворовскій, дарувавъ присѣлкови Мытниця сороцка коршму разомъ зъ городомъ на школу. Въ самôмъ Сороцку казавъ вôнъ школу власнымъ коштомъ опарканити и выдѣливъ зô свого лану морґъ городу для ужитку учителя. Дня 19 с. м. уладили пп. Борковскі для школьнои молодежи сороцкои маѣвку въ лѣсѣ, куды прибули изъ своими дѣтьми, и погостили школярôвъ хлѣбомъ, булками, пирогами, сметаною, молокомъ, медôвниками та тѣсточками, що роздѣлювала ґрафиня помѣжь дѣтвору власными руками. За те спѣвамъ та окликамъ на честь пп. Баворовскихъ не було кôнця, поки ажь пôзнымъ вечеромъ не повернули усѣ до села.

— **Змѣна властителѣвъ.** Маєтнôсть села Кельнарова въ яшôвскôмъ повѣтѣ, перейшли на власнôсть Е. Ексц. ґр. Водзицкого, ґубернатора банку для коронныхъ краѣвъ.

— **Градъ въ тучею** лютивъ ся дня 11 с. м. страшнымъ способомъ на поляхъ Старомѣщины и Скорикъ, та понараблявъ великои шкоды.

— **Нападъ на вôйта.** Въ Пагуєвичохъ коло Дрогобича напали въ ночи въ суботу м. тыжд. тамошні селяне въ числѣ 6 на повертаючого до дому вôйта Гриця Гаврилика и побили его дуже тяжко истиками. На крикъ Гаврилика позбѣгали ся люде и застали его лежачого въ ровѣ, безпритомного и залитого кровію. Розбôйники розбѣглись. Гаврилика занесено до поблизькои хаты, а по затамованю крови вôдвезено его до дому. Судово-лѣкарска комісія засвѣдчила 12 великихъ и глубокихъ ранъ въ головѣ, зломане кôлькохъ реберъ, глубоку рану въ боцѣ, задану такожь якимсь орудємъ зелѣзнымъ, таку рану въ удѣ и множество синякôвъ на лици и по цѣлôмъ тѣлѣ. Оденъ зъ розбôйникôвъ, прихопленый въ першôй хвили черезъ Гаврилика, вôдкусивъ ему великій палець правои руки. Житю Гаврилика грозить поважна небезпечнôсть. Вôнъ тѣшивъ ся въ громадѣ загальнымъ поважанемъ и бувъ уже черезъ три каденціи вôйтомъ. Яко такого знали его и поважали въ цѣлôмъ повѣтѣ. Трохъ спôльникôвъ того чину вже арештовано на пôдставѣ зѣзнань самого Гаврилика. За иншими пошукує жандармерія.

— **Смерть въ огни.** Дня 16 с. м. повставъ огонь въ Богумиловичахъ, недалеко стаціѣ зелѣзничои и знищивъ до тла 3 загороды селяньскі зô всѣма припасами збôжа. Въ тôмъ огни згорѣвъ пятилѣтный хлопчина, сынъ

— Робѣть такъ, якъ брысько, та назначѣть собѣ якусь цѣль, — сказавъ капитанъ. — Чуєте, могли бысьте прецѣ разъ поѣхати до Клінте.

— Коли вамъ, пане капітанъ, зроблю тымъ приємнôсть, то поѣду охотно до Клінте — вôдповѣвъ я ему на то.

Брысько вернувъ зъ деревомъ въ зубахъ.

Въ сѣй хвили вôдчаливъ Лярсъ Сендерсковъ вôдбившись сильно весломъ вôдъ берега. Мы зъ капітаномъ попращались и незадовго выстаюча смуга землѣ скрыла передъ нашими очами малу греблю вôдъ порту въ Фіордбі.

— Чуєшь, Лярсъ — сказавъ я — ѣдьмо отже до Клінте!

Лярсъ Сендерсковъ кивнувъ на то лишь головою.

— Смѣшный собѣ той капітанъ, старый бурмило, — говоривъ я дальше, абы отъ трохи розбалакатись.

— Вôнъ наѣздивъ ся богато по теплыхъ краяхъ! — вôдповѣвъ Лярсъ Сендерсковъ такимъ голосомъ, котрый мавъ значити, що такого чоловѣка не годить ся называти старымъ бурмиломъ.

Передъ нами бувъ вже фіордъ такій чистый, що ажь поблыскувавъ ся. Я не мавъ якось охоты балакати дальше. Вѣтеръ дувъ зъ заду вôдъ кермы и лодка посувалась рôвномѣрнымъ ходомъ на поверхни воды. Легенька пасмуга, яку она прорѣзувала по водѣ, не лишала навѣть пѣни за собою, лишь стулялась заразъ знову зъ тихенькимъ хлюпотомъ. Чоловѣкови ставало на умѣ такъ спокôйно, що ажь любо.

Лярсъ Сендерсковъ думавъ, що я чогось угнѣвавъ ся.

— Надзиратель морскои лѣхтарнѣ то якъ разъ буде для васъ чоловѣкъ, — вôдозвавъ ся вôнъ. — Заєдно лишь читає книжки на чужихъ мовахъ, то чоловѣкъ глубоко мыслячій, то справдешный....

Лярсъ Сендерсковъ не знавъ вже, зъ чимъ его порôвнати.

— Я споглянувъ. Тамъ далеко противъ широкого моря выставала простѣсенько якъ шпиль въ гору клінтôвска лѣхтарня морска, а островъ тягнувъ ся попри край овиду якъ вузенька выгнута смужка. Лярсъ поправивъ щось коло вѣтрылъ, а вôдтакъ ставъ гонити зъ такою силою, що въ короткôмъ часѣ, якъ бы не знати звôдки взявъ ся передъ нами жовтый, стрôмкій берегъ въ зелеными поза нимъ горбиками.

— То надзиратель морскои лѣхтарнѣ, кажешь, читає книжки на чужихъ мовахъ? — вôдозвавъ ся я.

— Пытаєте, чи читає? — вôдповѣвъ Лярсъ Сендерсковъ, — вôнъ таки учить ся зъ нихъ день и нôчь. За пять лѣтъ, вôдъ коли вôнъ тамъ сидить, то ще анѣ разу не рушивъ ся зъ острова. Видко, що мусѣвъ колись въ своємъ житю щось не абы якого зазнати. Впрочôмъ то вамъ здôбный чоловѣкъ; — наѣздивъ ся богато по теплыхъ краяхъ.

Я знавъ, що у Лярса значили ті слова майже то, що можна о якômсь чоловѣцѣ сказати щось найлѣпшого. Мы пôдплынули отже на мѣсце, де фіордъ выходить на широке море, а лодка стала такъ сильно хитати ся, що вже не можна було выгôдно балакати. Рôвночасно показувалась на стрôмкôй стѣнцѣ морска лѣхтарня зъ своєю простою але крѣпкою будовою чимъ разъ выразнѣйше. Я вже й не думаючи про надзирателя лѣхтарнѣ морскои ставъ наразъ прибирати собѣ въ дусѣ житє на пустôмъ островѣ въ якусь величаву поезію.

То враженє стало ще сильнѣйше, коли мы выйшли на берегъ. Тамъ, де на островѣ выходило ся на берегъ, бувъ маленькій заливъ, котрый глубокою щѣлиною всувавъ ся въ каблуковато выгнутый островець, порослый зъ одной стороны колишучимъ ся житомъ а зъ другои стороны малыми, густыми корчами. По тамтôмъ боцѣ острова и зъ косыхъ царинъ на горбикахъ выглядало море якъ сина простосна до острова поперечна стѣна. Кôлька чайокъ скиглило голосно лѣтаючи понадъ нами. Нѣгде не було видко, щобы тутъ хтось живъ.

селянина Томы Дзьервы, а згорѣвъ такъ, що въ найденыхъ останкахъ трудно було доглянути людскои подобы. Правдоподôбно хлопчина бавивъ ся сѣрничками въ стайни, зъ чого повставъ огонь, а не могучи вже утечи, згинувъ страшною смертію въ поломеняхъ. Тому самому селянинови згорѣли въ огни 3 конѣ и 3 коровы. Зъ будынкôвъ нѣчо не було асекуроване.

— **Самоубійства**. Въ недѣлю (22 с. м.) рано застрѣливъ ся карабіномъ пѣхотинець 80 полку, Кароль Ковалевскій. Причины самоубійства не знати. — Дня 22 с. м. въ ночи положивъ ся якійсь незнаный около 20-лѣтный жидокъ въ Моршинѣ пôдъ колеса надходячого поѣзду и згинувъ пôдъ ними на мѣсци.

— **Перебрани монахинѣ**. Марія Совиньска и Марія Чонтка, служницѣ безъ мѣсця, загадали пустити ся на легкій хлѣбъ. Поперебирали ся за монахинѣ св. Францішка, попôдробляли собѣ вôдповѣдни письма и пустили ся дня 19 с. м. на збиранину по домахъ въ Перемышли, нѣбы на цѣль убогои молодежи. Одна особа однакъ звернула свою увагу на ти фальшованй монахинѣ и казала ихъ арештувати, а въ судѣ сами они признали ся до свого обманьства.

— **Добре напивъ ся**. Въ Пустомытахъ недалеко Львова выпивъ селянинъ Бучманъ наразъ двѣ літры горѣвки и въ наслѣдокъ того померъ наглою а страшною смертію.

— **Літры зъ подвôйнымъ дномъ**. У головного посесора пропінаціѣ въ Копмани, Вольвы Таненбляса, властителя села Ревакôвцѣ, найдено при ревізіи начинь въ пивници, де вôнъ самъ изъ своимъ сыномъ шинкувавъ напоѣ, мѣры зъ пôдвôйнымъ дномъ. На око выдавались они досыть принадни, бо велики, але мѣстили о много менше плыну, нѣжь зазначувавъ цеховничій стемпель. Справу вôддано до суду.

— **Велика повѣнь** навѣстила Стъ-Люй въ Америцѣ. Рѣка Міссісіпі выляла и понадъ 400 квадратовыхъ миль орнои землѣ стоить пôдъ водою а около 1.500 родинъ мусѣло опустити свои мешканя Въ державѣ Небраска, въ Омага зôрвали воды часть великого моста зелѣзничого на рѣцѣ Міссурі, а прибережни мешканцѣ мусѣли утѣкати передъ повеною. Шкоды обчисляють на 15 міліонôвъ долярôвъ; жнива въ навѣщеныхъ повеню околицяхъ зовсѣмъ неможливи. Вôсѣмъ тысячь людей остало безъ даху а въ Стъ-Люй 15 тысячь робôтникôвъ безъ занятя. Кôлькадесять людей потопило ся а многи стада худобы забрала и поглотила вода.

Штука, наука и література.

— **Въ львôвскôмъ „Товариствѣ историчнôмъ“** читавъ п. Иванъ Франко дня 21 мая про „Характеристику літературы рускои въ XVI. до XVIII. вѣку“. На вступѣ пôднѣсъ перелеґентъ недостачу науково выготовленои исторіѣ літературы рускои. Згадавъ вправдѣ про трудъ дра Ом. Огоновского и зъ признанємъ пôднѣсъ обставину, що се перша у насъ проба на тôмъ поли, однако заявивъ, що не годить ся зъ деякими поглядами професора Огоновского на давну літературу руску до 1794 року та въ єго подѣломъ сеи літературы на поодиноки періоды. Пôсля погляду п. Франка повинна дѣлитись цѣла історія літературы нашои на три періоды, а то: перша періода до 1569 року, друга до 1794 року, а третя доси. Середну періоду вôдъ 1569 року до року 1794 уважає п. Франко за часъ, коли Русины заходили ся коло сотвореня власнои полуднево-рускои літературы и школы. Періода ся розпадає на три добы, вôдповѣдно до историчного розвою Руси полудневои, а кожда доба выказує замѣсть поступу рѣшучій постепенный упадокъ. Перша доба триває вôдъ 1569 року до року 1648. Бувъ се часъ, коли література руска почала двигатись, видно въ нѣй запопадливу працю и ориґінальнôсть. Друга доба, доба Хмельниччины и Сѣчи, помимо розбудженого житя політичного, выказує вже значный упадокъ літературы, котра вôдрывае ся въ тôмъ часѣ вôдъ житя суспôльно-політичного и єго интересôвъ. Вкôнци третя доба починає ся вôдъ битвы пôдъ Полтавою 1709 р. въ Украинѣ лѣвобережнôй а вôдъ принятя Ставропиґією униѣ въ 1708 на правобережнôй Украинѣ, и триває на Украинѣ до появы Котляревского „Енеиды“ (1794 р.) а въ Галичинѣ майже до 1830 року т. є. до выступленя Маркіяна Шашкевича. Сю послѣдну добу знаменує найбôльшій упадокъ нашои літературы. Найлѣпши творы зъ того часу лежать въ рукописяхъ або цѣлковито марнѣють. На лѣвобережнôй Украинѣ московщить ся старшина козацка, мѣжь тымъ якъ шляхта и мѣщаньство на Украинѣ правобережнôй и въ Галичинѣ польонізує ся. Ажь найновѣйша періода літературы рускои выказує постепенный, доси ще повôльный поступъ, и зростъ силъ по тôй добѣ упадку. — По вôдчитѣ забирали въ дискусіи голосъ: кс. Семеньскій, кс. Скроховскій, пп. Треттеръ, Коцовскій и Франко.

Товариство „Просвѣта“ выдало отсй книжочки за сей рôкъ: 1) **Що мае робити „Просвѣта“**, на основѣ нового статута. Написавъ дръ Кость Левицкій. Єсть то дуже поучаюча книжочка для філій и читалень „Просвѣты“ та ихъ членôвъ. — 2) и 3) **Наше лихолѣте**. Историчне оповѣданє. Написавъ Романъ Заклиньскій. Єсть то одна бôльша книжочка замѣсть двохъ, въ котрôй розказано про напады Татарôвъ на руски землѣ. — 4) **Григорій Квѣтка**, украиньскій письменникъ. Написавъ Василь Чайченко. Въ Книжочцѣ сѣй розказано про житє Квѣтки, званого Основяненкомъ, славного нашого письменника.

Зборникъ оповѣдань, Біблiотека „Батькôвщины“, часть перша. Цѣна 24 кр. Накладомъ Костя Панькôвского. книжочка ся мѣстить въ собѣ пять оповѣдань а то: 1. Вовче лихо; — 2. Доля якъ сонечко — блысне и сховає ся; — 3. Хата; — 4. Волостный судъ; — 5. Щасливый купець.

Всячина.

— **Лѣкъ противъ падавицѣ**. Докторови Пастерови, тому самому, що то выдумавъ лѣчити людей, покусаныхъ скаженымъ псомъ, щѣпленемъ скаженины, удалось вынайти спосôбъ, котрымъ можна лѣчити вôдъ падавицѣ (епілепсіѣ або хоробы св. Валентія). Лѣкомъ противъ тои недуги мае бути не що иншого лишь таки зновъ защѣплюванє скаженины. Пастеръ выкрывъ се такимъ способомъ. Тамтого року привели були до єго института въ Парижи якогось епілептика, котрого покусавъ скаженый песъ. Пастеръ почавъ єго лѣчити защѣплюючи єму скаженину. Недужій поздоровѣвъ, але при тôмъ и показало ся, що падавиця вже єго зовсѣмъ покинула. Зъ початкомъ сего мѣсяця приведено до Пастера дванацятьлѣтного хлопця, котрый дôстававъ падавицѣ що дня але котрого не покусавъ скаженый песъ. Пастеръ спытавъ тогды Шаркота, чи мае робити пробу зъ хлопцемъ. Шарко приставъ на то. По чотирнацяти днихъ хлопець зовсѣмъ подужавъ и стративъ епілепсію. Теперь роблять ся дальши дослѣды. Тымчасомъ дôсталась вѣсть о тôмъ и до ґазетъ а Пастеръ дуже на то угнѣвавъ ся, бо дослѣды ще не докôнчени, а вôнъ не оголосивъ ихъ результатôвъ и не знати ще, чи то дѣйстно щѣпленє скаженины лѣчить вôдъ падавицѣ. То само каже и дръ Шарко; вôнъ каже що зъ пробъ, яки вôдбули ся, не можна напевно знати, чи дотычни особы були дѣйстно епілептиками. Вôнъ посылає теперь до Пастера лишь такихъ людей, о котрыхъ напевно знае ся, що они суть епілептиками. Пробы однакожь будуть мусѣли переводити ся що найменше оденъ рôкъ и тогды ажь буде можна оголосити ихъ результатъ.

Вôдъ „Выдавництва народного у Львовѣ“

одержали мы слѣдуюче письмо зъ просьбою о его умѣщенє:

Просвѣщати нарôдъ, подавати єму здорову поживу науки, єсть то найкрасша задача, якои чоловѣкъ може пôдняти ся. Тогды бо вступає въ слѣды Господа нашого Исуса Христа, котрый бувъ найлѣпшимъ зъ найлѣпшихъ учителѣвъ. Такои великои задачѣ пôдняло ся „Выдавництво народне у Львовѣ“ Одинацятый рôкъ вже добѣгає якъ тое товариство засновало ся. Люде доброи волѣ, сполучеными силами, що мѣсяця выдають одну книжочку. А о чѣмъ то не писали? Господарь мудрый пише о господарствѣ, щобы зъ своими гадками и добрыми радами подѣлити ся зъ читателями — ґаздами. — Правникъ обговорює всѣляки справы котри тôлько обходять селянина, дебы мôгъ уникнути вôдъ всѣлякихъ штучокъ мантѣѣвъ. Священики обговорюють справы вôдносячи ся до нашои св. церкви. А якажь то хороша книжочка, котру выдало товариство пôдъ заголовкомъ „Святи мученики“, або друга такожь: „Знатнѣйши угодники Божи“! Що мѣсяця отже товариство выдає одну книжочку, помѣркуйте теперь скôлько то вже тыхъ книжочокъ розôйшло ся. До сего часу выдало товариство бôльше якъ 130 книжочокъ. Що то за гарный збôръ! А кожда книжочка хочьбы єѣ и за рамцѣ оправити. Читаєшь и не можешь начитати ся. Стôлько красныхъ гадокъ знайдешь! Перечитаєшь, та ще хоче ся читати; а якъ зачнешь читати, то кожда такъ красно, такъ тепленькимъ словомъ написана, що и не вôдôрвешь ся вôдъ неи, доки до кôнця не дочитаєшь.

Хто ще зъ васъ, дороги земляки, не читавъ тыхъ книжочокъ, най спробує и перечитає хочь одну — а самъ пересвѣдчить ся, що за гарни! Не треба буде вже принуки до читаня другои. Читати єѣ може кождый, и дитина и старушокъ надъ гробомъ. Коли читає дитина, то чогось мудрого научить ся и вôдтягне ся вôдъ дурнои пустоты; читає же чоловѣкъ старшій — скористає зъ каждои доброи тамъ рады, запровадить у себе та й въ селѣ якійсь лучшій ладъ. Набере бôльше досвѣду и не дасть ся злымъ людямъ такъ легко обманути. А зъ другои стороны маючи книжочку таку, не буде потребувати заходити до корчмы, де й здоровлє и грôшь, котрый нынѣ такій тяжкій, тратить. Томужь, дороги земляки читайте — учѣть ся и нарôдъ поучайте. Книжочки того выдавництва повинни знаходити ся въ каждôй хатинѣ, такъ бѣдного хлѣбороба якъ и богатого ґазды. Кождому, кому лежить на серци доля нашого бѣдного народа, той старати ся буде познакомити нарôдъ зъ тыми книжочками яке „Выдавництво народне у Львовѣ“ выдає. Нарôдъ просвѣтить ся, а буде просвѣта, то и гараздъ прибуде — тогды и „въ наше вôконце засвѣтить сонце“. Передплата на оденъ рôкъ т. е. на 12 книжочокъ выносить зъ оплатою почтовою лишь 1 зр. Адреса: Выдавництво народне у Львовѣ ул. Гончарска ч. 24.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 25 мая. Судья повѣтовый въ Войниловѣ одержавъ при нагодѣ перенесеня его въ станъ спочинку титулъ и характеръ радника суду краєвого.

Будапештъ 25 мая. Міністеръ Чакій заповѣвъ проектъ закона о рôвноуправненю всѣхъ вѣроисповѣдань.

Парижь 25 мая. Міністеръ справедливости запôзвавъ кôлькохъ епіскопôвъ передъ трибуналъ державный за то, що они не хотятъ вôдкликати выданый епіскопатомъ катехізмъ выборчій.

Наразъ выскочивъ изъ корчѣвъ заяць та й проти заячои натуры присѣвъ собѣ посередъ вузенькои дорôжки, що крутила ся по малôй долинцѣ, и споглядавъ на насъ цѣкавыми очима.

— Не боять ся, бо ихъ тутъ нѣхто не ловить — сказавъ Лярсъ Сендерсковъ. — Вôнъ не любить убивати звѣрину.

— Лярсъ каже правду, я не люблю убивати звѣрину! — вôдозвавъ ся якійсь поважный голосъ таки саме коло мене.

Зъ помѣжь корчѣвъ вылѣзъ наразъ якійсь присадкуватый, сильно збудованый мужчина. Єго темносини очи споглядали якось такъ поволи и були якось такъ трошки прижмурени, що то якъ разъ годило ся до его смаглявого лиця и его коротко пôдстриженои бороды та надавало цѣлôй особѣ якійсь особливый, хотѣлось бы майже сказати, тяжко заслуженый спокôй. Та й одѣжь на нѣмъ изъ сѣрого грубого сукна, зъ широкими надутыми шараварами, що въ колѣнахъ звысали поза широки холявы, укрѣпляла разомъ зъ низькимъ грубымъ капелюхомъ ще бôльше то враженє. Въ цѣлôй тôй поставѣ видко було щось въ самôмъ собѣ спочиваючого, а то якось дуже годило са до пустого окруженя та до широкого въ свѣтлѣ сонця поблыскуючого моря.

— То першій разъ, що за мене зайшовъ на островъ якійсь чужій чоловѣкъ — вôдозвавъ ся надзиратель морскои лѣхтарнѣ и подавъ менѣ свою обгорѣлу хорошо збудовану руку. — Буду по змозѣ честь вамъ вôддавати.

(Дальше буде).

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.